

În al doilea rînd, regatul polon congresist de sub ocupația țaratului avea un număr de însemnate centre industriale cu un proletariat care începuse din vreme să manifeste vigoare și agresivitate revoluționară, în frunte cu Ludwik Waryński și alți ideologi, încît în revoluția din 1905, numărul muncitorilor greviști poloni a constituit 1/3 din totalul muncitorilor intrați în grevă în imperiul țarist, deși ei nu formau decît 1/7 din totalitatea muncitorimii întregului imperiu¹. De fapt, Lenin a atras atenția asupra modului exemplar de luptă al muncitorilor de la Łódź, precum și asupra faptului că „dacă energia și tăria în luptele greviste [...] s-ar fi manifestat peste tot în Rusia ca în raioanele Petersburg și Varșovia, atunci numărul general al greviștilor ar fi fost de două ori mai mare”².

În al treilea rînd, Lenin a intuit ceea ce n-a înțeles nimeni momentan, și anume că mișcarea revoluționară de tip internaționalist a proletariatului polon va fi susținută, în cazul special al ocupației țariste, de lupta de eliberare națională a întregului popor polon și de aceea, împotriva ideilor exprimate, de pildă, de Roza Luxemburg³, a conceput alianța muncitorilor cu țărăimea și sprijinirea mișcării naționaliste de esență burgheză a unui popor subjugat. El își exprimă atitudinea personală în articolele, publicate în „Gazeta Robotnicza”, „Pismo Dyskusyjne”, organe ale Partidului Social-democrat Polon, începînd cu anul 1912, și în alte scrieri, apărute ulterior. În lucrarea *Despre dreptul popoarelor la autodeterminare*, redactată în februarie-mai 1914⁴, Lenin afirmă clar: „În fiecare naționalism burghez al unui popor oprimat există un conținut democratic general îndreptat împotriva opresiunii și tocmai acest conținut este, desigur, sprijinit de noi [...]”.

Lenin avea viziunea desfășurării evenimentelor și bănuia că înseși regimurile de ocupație vor fi silite să promită poporului polon reînființarea statului, ceea ce, în fond, au făcut în 1916 atît Austro-Ungaria cît și regimul țarist, fapt pe care Lenin l-a demască imediat, criticînd și atitudinea eronată a unor social-democrați, tentați de promisiune, și de ideea păcii⁵. El vedea limpede lucrurile, căci în războiul civil s-a înrolat de partea revoluționarilor ruși un mare număr de polonezi (cca. 100.000)⁶.

Vladimir Ilici Lenin și-a dat seama că robia națională ușurează apropierea claselor conducătoare de mase sub lozincă națională și poate duce la separatism în lupta proletariatului; de aceea a emis din timp și a susținut în con-

¹ Cf. S. Kalabiński, *Polska w planach strategii rewolucyjnej Lenina*, în „Życie Warszawy”, XXVII, 1970, nr. 81, 5–6 aprilie, p. 3.

² Lenin, *Полное собрание сочинений*, ed. V, t. XIX, Moscova, 1961, p. 377–406; cf. și *Lenin o Polsce i o polskim ruchu robotniczym*, Varșovia, 1954, p. 121.

³ Polemica lui Lenin cu Roza Luxemburg în special în lucrarea *О праве наций на самоопределение* în *Сочинения*, ed. V, t. XXV, Moscova, 1961, p. 255–320; versiunea polonă, Lenin, *Dzieła*, t. XX, Varșovia, 1951, p. 417–483.

⁴ Vezi Lenin, *Сочинения*, ed. V, t. XXV, Moscova, 1961, p. 255–320; vezi și considerațiile recente ale lui Wl. Machejek, *Leninizm-Rewolucja-Polska*, în „Życie Literackie”, XIX, 1969, nr. 45, 9.XI, p. 1.

⁵ Cf. Lenin, *op. cit.*, ed. V, t. XXVII, Moscova, 1962, p. 246–249: *Despre pace fără ane-xiuni și despre independența Poloniei*; *ibidem*, p. 252–266: *Revoluția socialistă și dreptul popoarelor la autodeterminare (teze)*; *ibidem*, t. XXX, Moscova, 1962, p. 17–58: *Rezultatele discuției despre autodeterminare*.

⁶ Wl. Machejek, *op. cit.*, p. 1.